

Examenul de bacalaureat național 2018

Proba E. d)

Fizică

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

A. MECHANICA

Simulare

A gravitációs gyorsulás értéke, $g = 10 \text{ m/s}^2$.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasznak megfelelő betűt.

(15 pont)

1. Egy rendszer mechanikai energiájáról kijelenthető:

- a. egy folyamatot jellemző mennyiség;
- b. egy állapothatározó mennyiség;
- c. mindig nagyobb, mint a rendszer mozgási energiája;
- d. mindig egyenlő a súlyerő által végzett mechanikai munkával.

(3p)

2. A fizikai mennyiségeket a tankönyvekben használt módon jelölve, a középgyorsulás vektort meghatározó összefüggés:

- a. $\vec{a}_{med} = \frac{\Delta \vec{v}}{\Delta t}$ b. $\vec{a}_{med} = \frac{\vec{v}}{\Delta t}$ c. $\vec{a}_{med} = \frac{\vec{d}}{\Delta t}$ d. $\vec{a}_{med} = \frac{d}{\Delta t}$

(3p)

3. A fizikai mennyiségeket és mértékegységeket a tankönyvekben használt módon jelölve a k rugalmassági állandó mértékegysége:

- a. $\text{N} \cdot \text{m}$ b. $\text{N}^{-1} \cdot \text{m}$ c. $\text{N} \cdot \text{m}^{-1}$ d. $\text{N} \cdot \text{m}^{-2}$

(3p)

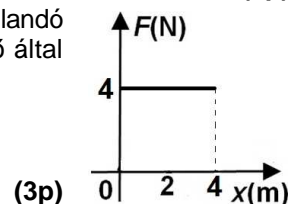
4. Egy $m = 2,5 \text{ kg}$ tömegű test szabadon csúszik le egy lejtő felületén. A lejtő a vízszintessel $\alpha = 60^\circ$ fokos szöget zár be. A test és a lejtő közötti csúszó súrlódási együttható $\mu = 0,4$. A test és a lejtő felülete közötti csúszó súrlódási erő értéke :

- a. 12 N   b. 10 N   c. 8 N   d. 5 N

(3p)

5. Egyenes vonalú mozgást végző testre a mozgás irányában és irányítása mentén állandó erő hat. A mellékelt ábra a testre ható erőt ábrázolja az x koordináta szerint. Az erő által végzett mechanikai munka értéke a test 4 m távolságon való elmozdulása során:

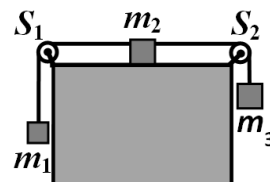
- a. 16 J   b. 12 J   c. 8 J   d. 4 J

II. Oldjátok meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Adott az ábrán látható mechanikai rendszer. A három test tömege $m_1 = 2 \text{ kg}$, $m_2 = m_3 = 3 \text{ kg}$. A szálak kellően hosszúak, nyújthatatlanok, elhanyagolható tömegűek, az S_1 és S_2 csigák súrlódás mentesek és tehetetlenség nélküliek. A rendszert szabadon hagyják. Az m_3 test $a = 0,5 \text{ m/s}^2$ gyorsulással ereszkedik lefele. Az m_2 tömegű test a vízszintes felületen súrlódással mozog.

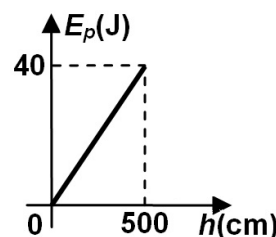
- a. Ábrázoljátok az m_2 testre ható erőket.
- b. Számítsátok ki az m_2 testet az m_3 testtel összekötő szálban a feszültség értékét.
- c. Határozzátok meg az m_2 tömegű test és a vízszintes felület közötti súrlódási erő értékét.
- d. Határozzátok meg az m_2 tömegű test és a vízszintes felület közötti súrlódási együttható értékét.

III. Oldjátok meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Anyagi pontnak tekintett testet a talaj szintjéről függőlegesen felfele dobunk. A levegővel a súrlódást elhanyagoljuk. A mellékelt ábra a test helyzeti energiáját adja meg az elért magasság szerint, a mozgás kezdeti és maximális magassága között. Határozzátok meg:

- a. a test által elért maximális magasságot, S.I rendszerben kifejezve;
- b. a test tömegét;
- c. a súlyerő által végzett mechanikai munkát a test feldobásától a maximális magasság eléréséig;
- d. a test sebességét, amivel feldobták.

Examenul de bacalaureat național 2018

Proba E. d)

Fizică

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

B. TERMODINAMIKĂ ELEMEN

Simulare

Adott: Avogadro szám $N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$, az ideális gázállandó $R = 8,31 \frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$. Az ideális gáz

állapotparaméterei között, adott állapotban felírható összefüggés $p \cdot V = \nu RT$.

I. Az 1-5 kérdésekre írjátok a válaszlapra a helyes válasznak megfelelő betűt.

(15 pont)

1. Adott tömegű, ideális gáz állandó hőmérsékleten való tágulása során:

- a. a gáz belső energiája nő
- b. a gáz nem cserél hőt a külső környezetével
- c. a gáz nyomása egyenesen arányosan változik a térfogattal
- d. a gáz mechanikai munkát végez a külső környezetén.

(3p)

2. Adott ν mennyiségű ideális gáz állandó nyomáson tágul T_1 hőmérsékletről T_2 hőmérsékletre. A folyamat során a gáz belső energiájának változása:

- a. $\Delta U = \nu C_p (T_2 - T_1)$
- b. $\Delta U = \nu C_v (T_2 - T_1)$
- c. $\Delta U = \nu R (T_2 - T_1)$
- d. $\Delta U = 0$

(3p)

3. Egy test hőkapacitásának és hőmérsékletváltozásának szorzatát megadó fizikai mennyiség mértékegysége S.I. rendszerben:

- a. $\frac{\text{J}}{\text{kg}}$
- b. $\frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$
- c. J
- d. $\frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$

(3p)

4. Az $m = 1 \text{ kg}$ tömegű víz $\left(c_a = 4180 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}} \right)$ hőmérséklete $\Delta t = 10^\circ\text{C}$ -al nő. A víz melegítéséhez

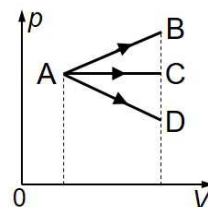
szükséges hő:

- a. 41,8 kJ
- b. 20,4 kJ
- c. 15,8 kJ
- d. 5,6 kJ

(3p)

5. A mellékelt ábra adott tömegű ideális gáz által végzett termodinamikai folyamatokat ad meg p - V koordináta rendszerben. A három folyamat során a gáz által végzett mechanikai munkák közötti összefüggés:

- a. $L_{AB} = L_{AD} > L_{AC}$
- b. $L_{AB} < L_{AC} = L_{AD}$
- c. $L_{AB} > L_{AD} > L_{AC}$
- d. $L_{AB} > L_{AC} > L_{AD}$

(3p)

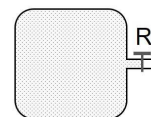
II. Oldjátok meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Egy $V = 16,62 \text{ dm}^3$ térfogatú tartály héliumot tartalmaz ($\mu_{\text{He}} = 4 \text{ g/mol}$), $t_1 = -23^\circ\text{C}$ hőmérsékleten és $p_1 = 5 \cdot 10^4 \text{ N/m}^2$ nyomáson. A külső levegő normál nyomáson található, $p_0 = 10^5 \text{ N/m}^2$. A tartály egy (R) csappal van ellátva, ami önmagától kinyílik, amikor az edényben lévő gáz nyomása $\Delta p = 0,25 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$ értékkel nagyobb lesz, mint a külső levegő nyomása.

Határozzátok meg:

- a. a tartályban lévő gáz mennyiségét;
- b. a tartályban lévő héliumatomok számát;
- c. a hélium sűrűségét a tartályban;
- d. azt a minimális hőmérsékletet, amire a tartályban lévő héliumot melegíteni kell ahhoz, hogy a csap kinyíljon.

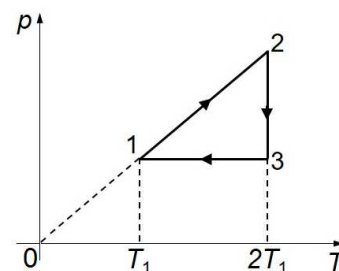
III. Oldjátok meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Egy $\nu = 4,81 \text{ mol}$ ($\cong \frac{40}{8,31} \text{ mol}$) mennyiségű többatomos ideális gáz ($C_v = 3R$) a

mellékelt ábra szerinti körfolyamatot végzi. A gáz hőmérséklete az 1 állapotban $T_1 = 300 \text{ K}$ és $T_2 = 2T_1$. Adott $\ln 2 = 0,7$.

- a. Ábrázoljátok a körfolyamatot $p \rightarrow V$ koordináta-rendszerben.
- b. Számítsátok ki a gáz belső energiáját a 2-es állapotban.
- c. Számítsátok ki a gáz által leadott hőt a $3 \rightarrow 1$ átalakulás során.
- d. Számítsátok ki a gáz által végzett mechanikai munkát a $2 \rightarrow 3$ folyamatban

Examenul de bacalaureat național 2018

Proba E. d)

Fizică

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

C. AZ EGYENÁRAM ELŐÁLLÍTÁSA ÉS FELHASZNÁLÁSA

Próbavizsga

I. Írjátok a válaszlapra az 1-5 kérdésekre adott helyes válasznak megfelelő betűt.

(15 pont)

1. Egy elem sarkaira változtatható ellenállást (reosztátot) kötöttek. Abban az esetben, amikor a reosztát ellenállása megegyezik az elem belső ellenállásával:

- a. az elemen áthaladó áram erőssége nulla
- b. az elem által a reosztáton leadott teljesítmény maximális
- c. az elem által a reosztáton leadott teljesítmény minimális
- d. az elemen áthaladó áram erőssége maximális

(3p)

2. Egy fogyasztót, mely n darab egyforma, R értékű sorba kötött ellenállásból áll, az E elektromotoros feszültségű és r belső ellenállású generátorra kötnék. A generátor által létrehozott áram erőssége ebben az esetben:

- a. $\frac{E}{nR+r}$
- b. $\frac{nE}{nR+r}$
- c. $\frac{E}{R+r}$
- d. $\frac{E}{R+nr}$

(3p)

3. Amennyiben a fizikai mennyiségek szimbólumai megegyeznek a fizikatankönyvben használt jelölésekkel,

az $\frac{U^2}{R}$ arány által kifejezett fizikai mennyiség mértékegysége Nemzetközi Mértékrendszerben:

- a. A
- b. V^2
- c. J
- d. W

(3p)

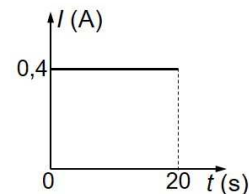
4. Az $r = 2\Omega$ belső ellenállású elem egy fogyasztót táplál. Az elem és a fogyasztó közötti teljesítménycsatlakozás hatásfoka 80%. Ez esetben a fogyasztó elektromos ellenállása:

- a. $0,5\Omega$
- b. 2Ω
- c. 8Ω
- d. 10Ω

(3p)

5. A mellékelt grafikon egy vezető keresztmetszetén áthaladó áramerősséget ábrázolja 20s időtartamra. Az első 10s alatt a vezető keresztmetszetén áthaladó töltésmennyiség:

- a. $0,4C$
- b. $0,8C$
- c. $4C$
- d. $8C$

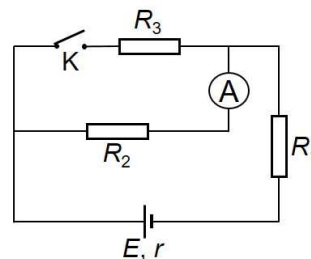
(3p)

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

A mellékelt ábrán látható áramkörben szereplő fogyasztók ellenállása ismert: $r = 2\Omega$, $R_1 = 8\Omega$, $R_2 = 15\Omega$ és $R_3 = 30\Omega$. Amikor a K kapcsoló nyitva van, az áramkörbe iktatott ideális ($R_A \approx 0\Omega$) ampermérő $I_A = 0,6$ A erősségű áramot mér. Határozzátok meg:

- a. az R_2 ellenállásra jutó feszültség értékét;
- b. a generátor elektromotoros feszültségét;
- c. a külső áramkör ellenállását a K kapcsoló zárása után;
- d. az ampermérő által mért áramerősséget a K kapcsoló zárása után.

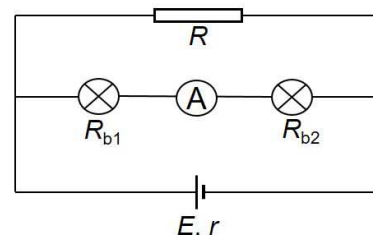

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 puncte)

A mellékelt ábrán látható áramkörben levő generátor elektromotoros feszültsége $E = 11V$, belső ellenállása $r = 1,5\Omega$, és az izzók ellenállása $R_{b1} = 3\Omega$ illetve $R_{b2} = 5\Omega$. Az áramkörbe iktatott ideális ($R_A \approx 0\Omega$) ampermérő által mért áramerősség $I_A = 1A$, ha az izzók névleges értékeken működnek. Határozzátok meg:

- a. az R_{b1} ellenállású izzó névleges teljesítményét;
- b. a két izzó által $\Delta t = 1$ perc alatt elfogyasztott elektromos energiát;
- c. a generátor belső ellenállására jutó teljesítményt;
- d. az R ellenálláson leadott teljesítményt.

Examenul de bacalaureat național 2018

Proba E. d)

Fizică

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

D. OPTIKA

Próbavizsga

Ismert a fény sebessége légüres térben $c = 3 \cdot 10^8$ m/s, és a Planck állandó értéke $h = 6,6 \cdot 10^{-34}$ J · s.

Îrjátok a válaszlapra az 1-5 kérdésekre adott helyes válasznak megfelelő betűt.

(15 pont)

1. Egy szórólencse által egy valódi tárgyról alkotott kép

- a. látszólagos, nagyított   b. valódi, kicsinyített   c. látszólagos, fordított   d. egyenes állású, kicsinyített   **(3p)**

2. A fizikai mennyiségek jelölésére a fizikatankegyben előforduló szimbólumokat használva a $\frac{fx_2}{f - x_2}$

kifejezés fizikai jelentése:

- a. β b. β^{-1} c. x_1 d. x_1^{-1} **(3p)**

3. Ha a fizikai mennyiségekre és mértékegységekre a fizikatankegyben alkalmazott jelöléseket használjuk, a $h\nu$ szorzat által kifejezett fizikai mennyiség mértékegysége:

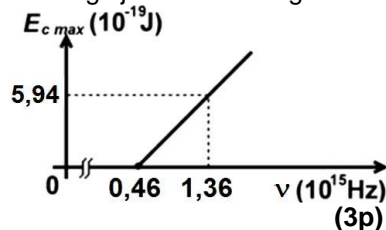
- a. J   b. J · s²   c. J⁻¹   d. s   **(3p)**

4. Egy fénysugár síktükörre esik. A beérkező fénysugár a tükör felületével 35° fokos szöget zár be. A visszaverődési szög értéke:

- a. 110°   b. 90°   c. 70°   d. 55°   **(3p)**

5. Külső fényelektromos hatás miatt kilépő fényelektronok maximális mozgási energiája a mellékelt grafikon által megadott módon függ a beeső fény frekvenciájától. A katód anyagára jellemző kilépési munka értéke hozzávetőlegesen:

- a. $1,3 \cdot 10^{-19}$ J
b. $3,0 \cdot 10^{-19}$ J
c. $5,9 \cdot 10^{-19}$ J
d. $8,9 \cdot 10^{-19}$ J

II. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy vékony lencse fókustávolsága $f = 20$ cm. A lencsétől 70 cm távolságra, az optikai főtengelyre merőlegesen egy fényes, vonalas tárgyat helyezünk el. A tárgy ernyőn felfogott éles képe $|y_2| = 1$ cm magas.

- a. Szerkesszék meg a lencse által létrehozott képet.
b. Határozzátok meg a lencse törőkéességét.
c. Határozzátok meg a lencse és ernyő közti távolságot.
d. Határozzátok meg a tárgy magasságát.

III. Oldjátok meg a következő feladatot:

(15 pont)

Egy henger alakú edényben víz van $\left(n_{\text{apă}} = \frac{4}{3}\right)$. A víz fölött levegő található $(n_{\text{aer}} \approx 1)$. Az S pontszerű,

monokromatikus fényforrás az edény aljának az edény falával való egyik találkozási pontjában van. Egy fénysugár a függőlegeshez képest $i = 37^\circ$ fokos szögben ($\sin 37^\circ \approx 0,6$) érkezik a víz felületére, ahogyan az a mellékelt ábrán látható. Az A pontban való fénytörés után a fénysugár egy olyan B pontban éri el az edény falát, mely a víz felszíne fölött $BC = 3$ cm magasságban van. A henger alakú edényben a víz magassága $CD = 12$ cm. Határozzátok meg:

- a. a fény sebességét vízben;
b. az r törési szög szinuszának értékét, azaz az AB sugárnak a függőlegessel bezárt szögének szinuszt;
c. a fény által a vízben megtett SA útnak a hosszát;
d. az edény aljának SD átmérőjét.

